

מעני אלא מאחך ששניכם שמים ואל תגרום לעצמך שתעשה כמותו מאחך לשון יצירת הוא לפיכך את העני עמך אמרו עליו על רבי תנחום בר תנולאי כשהיה לוקח לביתו בשר או דג או כל דבר היה אומר לבני ביתו הפרישו לעניים חלקם שלא לקחתי לכם אלא לישראל אחת של בשר ולעניים חצי לישראל שהיה מקיים ביום טובה היה בטיב וביום רעה ראה. גם את זה לעומת זה עשה האלהים על דברת וגו' (קטל ז). ביום טובה היה בשבט בנ"ה שתעשה עם העניים. וביום רעה ראה לפי שאיך רחוק כי העניות שאין לך רעה גדולה מן העניות. וכך נאמר את העני עמך:

(פו) **אם** חבל תחבר. אמר הקב"ה כמה את חייב לי אתה חוסא לפני ואני מסתין לך ונפשך עולה אצלי בכל יום ובכל אמש ואמש ונוהנת דין וחשבון והיא מתחייבת אני מחירך דך את נפשך שאתה חייב לי אף אתה אני"ל שהוא חייב לך. אם חבל תחבר עד בא השמש תשיבנו לו. כי הוא כמותה לברך אף אתה דבר אחד יש לי אני"ל אם אין אתה מחזיר כשכוננו אני מחזיר לך את נפשך לפיכך אם חבל תחבר. והיה כי יצחקאלי ושמעתי כי חנון אני. שהוא קורא תגר לפני ואומר רבון העולם אני אדם והוא אדם הוא שוכב על מטנו ואני במה אשרב לפיכך ושמעתי כי חנון אני. אמר הקב"ה בעוה"ז הייתי שומע צעקת יחידים ולעתיד והיה טרם יקראו ואני אענה (ישעיה סה) והנביא אומר כי עם בציון ישב וגו' (כס ז):

(יז) **הנה** אנכי שוחה מלאך. לפניך לשמך. וש"ה ואנכי אמרתי איך אשיתך בבנים ואתן לך ארץ חסדה נחלת צבי צבאות נזים ואומר אבי הקראו לו ומאחרי לא תשובי איך אשיתך בבנים (יח ז). אמר ר' אלעזר בן פרדא אין לשון אשיתך אלא לשון הברלה. אמר הקב"ה אני ואתם עלה על דעתי להיות בעולם שאני אב ואתם בנים הואך עשהם דהבנים ביני וביניכם אומה אחרת. איך אשיתך בבנים אין הלשון הזה אלא לשון בדילה. כד"א וישת לו ערדים לברן (נחלמ"ז ז). רבי המא בר חנינא אמר איך אשיתך בבנים לשון שנאה היא כד"א ואיבה אשית בין ובין האשה (כס ז) שאהבה גדולה היתה ביני וביניכם שנאמר (מלאכי ה) אהבתי אתכם ואחם גרמתם לעצמכם לשנא אתכם. וריב"ל אמר איך אשיתך בבנים אני הייתי מלמד מינועריא עליכם ואתם גרמתם לעצמכם לקשרג אתכם ואין לשון אשיתך אלא חיוב. כד"א אם כופר יושת עליו (שמות כה). ורבי ברכיה אמר אין לשון אשיתך אלא הפקר. כד"א ואשיתוהו בתה לא יזכר ורא יעדר ועלה שכיר וישת (ישעיה ס). הבינים היתה לפני גדרם שיש לו כרם יפה מעדרו ומסקרו ומכשור ועשיתם לעצמכם הפקר מרוע קימתי לעשות ענבים ויעש באושים (שם) ואין לך ארץ חסדה (ויח"ט ז) ארץ שנתתו לה כל גדולי עולם אברהם אומר לבני חת חנו לי אחות קבר עצמם (נחלמ"ז כג). ואף הקב"ה סחבבה לפני יצחק שנאמר (כס ז) גור בארץ הזאת עמך ואברהם עמך ואברהם יעקב אמר בקברי אשר ביתי כי בארץ כנען שמה תקברני (כס ז). הוי ארץ חסדה נחלת צבי (ויח"ט ז) מה צבי זה שורטין ומפשיטין אותו מעורו ואח"כ כחזירין את הבשר לעור ואין העור מתיקן כך אי לא היתה מחוקת את פירותיה. ראה מה כתוב והאלפים והעוירים עובדי

ענה יובב

(יז) אמר רבי אלעזר בן פרדא כי רבי חמא בר תנולאי כו' וריב"ל אמר כו' ורבי גרטיא אמר כו'. מרובל במלמד כו' ד' בחינת אהבה שיש לסקדוב בך. הוא עם יבדל וכוונותיו מכוונות כולם למלמד. ואפשר למת יחס ויחוס ל' אחיות שכלם כסדרו וכל מלאך אחר מסס בחינת אהבה ולא סליגי וכוונתו יבין מעט מלמדו ולרמז לך קלם כרבי כרטיס אחר פלחמוס כסס כסול כגד ס' אחרונה (רלמ"ה חמס) :

והנחית

ע"ן יובב

עמך הקריבים לך (יח"ט ז) : [ע"ן אה העני עמך]. ר"ל שיכנית העני לסיב לפני כדי שגם כן ייטיב עמו. כי כפיות גלגל הוא בחור בעולם וסיום או למחר שיטתן הוא גם כן או ועלולך : [אשרו עליו על רבי תנחומא]. ויקרא רבס ס' ל'ד וקסלם רכס סוק כיום עגס סוף כרטיס. ועין ענק : [גם חת זה לעומת זה עמם אלהים]. פשטות המלמד מורה ששור של זה נכרח בשביל עניו כל זה ולולי פשטות גם הכפיות לא היה בעולם כי אם אדם לפי חלל : [לשן מליך רחוק]. כ"ל :

(יח) וש"ה ואנכי אמרתי כו'. שם אגדס זו למד סחמלך סה סוף סגור עליהם כהחטא וכוונתם שכינס פעלים. ולכסי מייסו סתק מפאק זה דמחשע מייסל לפי דרכו סגור ססוי חכיון לא היה סוס אהנו כין ס' לישראל (יח"ט ז) : [לבין-נחל] וסידוב כנניס אחר היותם חכיוס לפני כניס. אי נמי לבין כניס (יח"ט סחל) : [אין לבין אביך] אלא ספק. רוס למד כסס גרמו סקב"ס סחזיר פוס מסס ומניחם ניד ספקיס : [מנדרו]. פי' מניחו : [ומסקלו]. שיחש מניין אגיס ונזירות מחוב ; [מנכס]. פירוש טוקר עכרים רעיס מחובי סלל יקלל ססוי : [סתו לי אחות קבר]. ולא ססויק לו נקב לו קבר אחד נטרך ססס. מלס סלחמדרו ללרן יבדל כקס כן (יח"ט) : [גור בלרן סולס]. ונחלס שסס כחכסס צטיניו סול כסל אחר לו חחינה גור בלרן סולס סולס אחר סלר סכין בלרן אחר סולס אחר כי ע"ז מחכסס צטיניו וכמי ססויס רסי צבי אל סלרן אחר סולס : [בנקבי אשר כחימלי] סכין כל ממונו עליה כדלוחל לעיל סרר ויחי : [בחינה צבי מה צבי זה שיחטין כו']. אטיב דפשיטי דקלל צבי לפי סחמדרו לס סל. מכל מקום מדלפסיה בלשון צבי ולא סחמדר ע"כ מוסס דרמיא ללצי (יח"ט) : [ואין סעור ממזיק]. סמכיון ללרר סססטי : [לא סוסס מחזקת אה פירוחיה].